

22. سُورَةُ الْحَجَّ

سُورَةُ الْحَجَّ

ఈ సూరహ్ మధీనాలో అవతరింపజేయబడింది. ఇందులో 78 అయితులున్నాయి. దీని పేరు 27-38 అయితెల నుండి తీసుకోబడింది. దీనికంటే ముందున్న ఐదు (17-21) సూరాహ్లు ప్రవక్తల గాథలు తెలిపాయి. ఇది మరియు దీని తరువాత వచ్చే మూడు (22-25) సూరాహ్లు ధర్మ విషయాలను బోధిస్తున్నాయి.

అనంత కరుణామయము అపోర కరుణాప్రదాత
అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. * ఉ మానవులారా! మీ ప్రభువునందు
భయభక్తులు కలిగి ఉండండి! నిశ్చయంగా,
ఆ అంతిమ ఘడియ యొక్క భూకంపం
ఎంతో భయంకరమైనది.

2. ఆ రోజు అవరించినప్పుడు, పాలిచే
ప్రతి స్థీర్ తన చంటిబిడ్డను మరచిపోవటాన్ని,
గర్భవతి అయిన ప్రతి స్థీర్ తన గర్భాన్ని
కోల్పోవటాన్ని నీవు చూస్తావు. మరియు
మానవులందరినీ మత్తులో ఉన్నట్టు నీవు
చూస్తావు, కానీ (వాస్తవానికి) వారు | తొగి
(మత్తులో) ఉండరు. కాని అల్లాహ్ శిక్షయే
అంత తీవ్రంగా ఉంటుంది.

3. మరియు ప్రజలలో ఒకడుంటాడు,
జ్ఞానంలేనిదే, అల్లాహ్ను గురించి
వాదులాడేవాడు మరియు ధిక్కారి అయిన
ప్రతి ఔత్తాన్నను అనుసరించేవాడు.

4. అతడిని (ఔత్తాన్నను) గురించి
వ్రాయబడిందేమిటంటే, వాస్తవానికి
ఎవడైతే అతడి వైపునకు మరలుతాడో,
వాడిని నిశ్చయంగా, అతడు
మార్గభ్రష్టునిగా చేస్తాడు మరియు వాడిని
మండే నరకాగ్ని వైపునకు
మార్గదర్శకత్వం చేస్తాడు.

إِنَّمَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَتَأْلِمُ إِلَيْهَا النَّاسُ أَتَقُولُ رَبِّكُمْ إِنَّكَ

رَزَّلَةُ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ۝

يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذَهَّلُ كُلُّ

مُرْضِعٌ كَيْفَ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ

كُلُّ ذَاتٍ حَمَلٌ حَمَلَهَا وَتَرَى

النَّاسَ سُكَّرَى وَمَا هُمْ بِسُكَّرَى

وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَدِّلُ فِي اللَّهِ

بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ

مَرِيدٌ ۝

كُتُبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّهُ فَأُنَّهُ

يُضْلِلُهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابٍ

السَّعِيرٌ ۝

5. ఓ మానవులారా! ఒకవేళ (మరణించిన తరువాత) మరల సజీవులుగా లేపబడుటాన్ని గురించి మీకు ఏదైనా సందేహముంటే! (జ్ఞాపకముంచుకోండి) నిశ్చయంగా, మేము మిమ్మల్ని పుట్టితో¹ సృష్టించాము, తరువాత వీర్యచిందవుతో, ఆ తరువాత నెత్తురుగడ్డతో, అ పైన మాంసపు కండతో; అది పూర్తిగా రూపం పొందవచ్చు, లేక పూర్తిగా రూపం పొందక పోవచ్చు, ఇదంతా మేము మీకు (మా శక్తిని తెలుసుకోవటానికి) సృష్టిం చేస్తున్నాము. ఆ తరువాత మేము కోరిన వారిని ఒక నిర్దిత కాలం వరకు గర్భాశాలలో ఉంచుతాము. పిదవ మిమ్మల్ని శిశువుల రూపంలో బయటికి తీస్తాము. ఆ తరువాత మిమ్మల్ని యవ్వన దశకు చేరనిస్తాము. మీలో ఒకడు (వృథారు కాక ముందే) చనిపోతాడు, మరొకడు నికృష్టమైన వృథాప్యం వరకు చేర్చ బడతాడు;² అప్పుడతడు, మొదట అంతా తెలిసినవాడైనా ఏమీ తెలియనివాడిగా అయిపోతాడు. నీవు భూమిని ఫలింపలేని దానిగా చూస్తావు. కానీ ఒకవేళ మేము దానిపై నీటిని (ప్రాణాన్ని) కరిపిస్తే, అది పులకరించి పొంగిపోయి అన్నిరకాల మనోహరమైన వృక్షకోటిని ఉత్సవ్యం చేస్తుంది.

6. ఇదంతా ఎండుకంటే! నిశ్చయంగా,
అల్లాహు! ఆయనే సత్యం. మరియు నిశ్చయంగా
అయిన మాత్రమే చచ్చిన వారిని తిరిగి
బృత్తికించగలవాడు మరియు నిశ్చయంగా
అయినే ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు.

يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ
مِّنَ الْبَعْثَةِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ تُرَابٍ
ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ
مِنْ مُضْغَةٍ مُخَلَّقَةٍ وَغَيْرَ مُخَلَّقَةٍ
لِئَلَّا يَرَوُا أَنَّا بِكُمْ أَعْلَمُ
نَشَأْتُمْ لَكُمْ وَنَقْرَرْتُ فِي الْأَرْجَامِ مَا
نَخْرِجُكُمْ طَفْلًا ثُمَّ لَتَبْلُغُوا
أَشَدَّ كُمْ وَمِنْ كُمْ مَنْ
يُنَوَّفَ وَمِنْ كُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى
أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَاهُ يَعْلَمَ مِنْ
بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ
هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا المَاءَ
آهَزَتْ وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَ مِنْ كُلِّ
رَوْجَ بَهِيجِ

ذَلِكَ يَأْنَ اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَإِنَّهُ يُحِبُّ
الْمُوْقِنَ وَإِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- ‘మర్మతో సృష్టించాము.’ ఇటువంటి ఇతర ఆయతులకు చూడండి, 3:59, 11:61, 18:37, 30:20, 23:12.

2. చూడండి, 16:70.

7. మరియు అంతిమ ఘుడియ నిశ్చయంగా రానున్నది. అందులో ఎలాంటి సందేహం లేదు మరియు నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ గోరీలలోనున్న వారిని మరల బ్రతికించి లేపుతాడు.

8. అయినా మానవులలో - జ్ఞానం లేనిదే మరియు మార్గదర్శకత్వం లేనిదే మరియు ప్రకాశవంతమైన గ్రంథం లేనిదే - అల్లాహ్ ను గురించి వాదులాడేవాడు ఉన్నాడు.

9. (అలాంటి వాడు) గర్వంతో తన మెడను త్రిప్పుకుంచాడు. ఇతరులను అల్లాహ్ మార్గంనుండి తప్పింపజూస్తాడు.¹ వానికి ఈ లోకంలో అపమానముంటుంది. మరియు పునర్తాన దినమున అతనికి మేము దహించే అగ్నిశిక్షను రుచి చూపుతాము.

10. (అతనితో): “ఇది నీవు నీ చేతులారా చేసిపంపిన దాని (ఫలితం) మరియు నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ తన దానులకు ఎలాంటి అన్యాయం చేయడు!” (అని అనబడుతుంది).

11. మరియు ప్రజలలో కొందరు అంచున² నిలచి (సందేహంతో) అల్లాహ్ ను ఆరాధించే వారున్నారు. (అలాంటి వాడు) తనకు లాభం కలిగితే, ఎంతో తృప్తి పొందుతాడు. కాని ఆపదకు గురిఅయితే ముఖం త్రిప్పుకొని, ఇహమును మరియు పరమును కూడా కోల్పుతాడు. సృష్టమైన నష్టమంటే ఇదే!

وَإِنَّ السَّاعَةَ إِذَاً لَّاَرَيَّ فِيهَا وَأَبَ

اللَّهُ يَبْعَثُ مَنِ فِي الْقُبُوْرِ ٧

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ

عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّبِينٍ ٨

ثَانِيَ عِطْفِهِ لِيُضْلِلَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

لَهُ فِي الدُّنْيَا حِزْرٌ وَنَذِيقَهُ يَوْمَ

الْقِيَمَةِ عَذَابَ الْحَيْنَقِ ٩

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدَاكَ وَإِنَّ اللَّهَ

لَيْسَ بِظَلَامٍ لِلْعَبِيدِ ١٠

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ

فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ أَطْمَانَ يَهُ وَإِنْ

أَصَابَهُ فِتْنَةٌ أَنْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ

خَيْرُ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ ذَلِكَ هُوَ

الْحُسْرَانُ الْمُلِينُ ١١

1. ఇక్కడ ఆ వ్యక్తిని గురించి చెప్పుబడింది. ఎపనికైతే అల్లాహ్ (సు.తా)ను గురించి ఎలాంటి జ్ఞానంలేదో! ఈ విధమైన విపరాలకు చూడండి, 31:7, 63:5 మరియు 17:83.

2. హర్షభుజ్: అంచున నిలబడినవాడు. అంచేస్యాదయపూర్వకంగా పూర్తిగా ఇస్తాంలో చేరనివాడు. ఇస్తాం స్వీకరించిన తరువాత లాభం కనిపిస్తే మంచి ధర్మం అంచాడు, లేకుంచే మంచిది కాదు అంచాడు. కొందరు ఎడారి వాసులు (బద్ధాలు) మొదట ఇస్తాం స్వీకరించినప్పుడు ఈ విధంగానే వ్యవహారించారు.

12. అతడు అల్లాహును వదలి తనకు నష్టం గానీ, లాభం గానీ చేకుర్చలేని వారిని ప్రార్థిస్తున్నాడు. ఇదే మార్గం భషిత్వంలో చాలాదూరం పోవటం.¹

13. ఎవరివల్ల లాభం కంటే, సష్టు మే ఎక్కువ రానున్నదో వారినే ఆతడు ప్రార్థిస్తున్నాడు. ఎంత నికృష్టుడైన సంరక్షకుడు మరియు ఎంత నికృష్టుడైన అనుచరుడు ('అపీరు).

14. విశ్వసించి సత్కార్యలు చేసే
వారిని, అల్లాహు నిశ్చయంగా, [కింద
సెలయేళ్ళు] ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో
ప్రవేశింపజేస్తాడు. నిశ్చయంగా, అల్లాహు
తాను కోరింది చేసాడు.

15. ఎవడైతే - ఇహలోకంలో మరియు
పరలోకంలో కూడా - అల్లాహు, అతనికి
(ప్రవక్తకు) సహాయపడడని భావిస్తాడో!
(వాడికి సాధ్యమైతే) వానిని ఒక త్రాణ
సహాయంతో ఆకాశంపైకి పోయి, తరువాత
వాటిని (అంటే ప్రవక్తనై అవతరింపజేయబడే
వహీ మరియు ఇతర సహాయాలను)
త్రైంపును, అతని ఈ యుక్తి అతని
కోధావేశాన్ని దూరం చేయగలదేమా?²

16. మరియు ఈ విధంగా మేము దీనిని (ఈ ఖుర్రాన్నను) సృష్టిమైన సందేశాలతో అవటరింపజేశాము. మరియు నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ తానుకోరిన వారికి సన్మాదం చూపుతాడు.³

يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا
يَصْرُهُ وَمَا لَا يَنْفَعُهُ، ذَلِكَ هُوَ^٤

الضَّلَلُ الْبَعِيدُ

لِبَسُ الْمَوْلَى وَلِبَسُ الْعَشِيرُ

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

الآن، المحاجة، حُلّتْ تَحْتَ يَدِي، مِنْ تَحْتَهَا

مَدْعُونٌ / وَجْهٌ سَامِيٌّ

الانهـر إـن الله يـفـعـل ما يـرـيد

مَنْ كَانَ يَظْهَرُ أَنَّ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ

فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ فَلَمَدَهُ سَبِّ

الْأَمْرُ لِلَّهِ كَمَا شَاءَ ثُمَّ لِقَاتِلِهِ فَلَمْ يَنْظُرْ هَذَا

وَجْهَ رَبِّكَ وَعُمَرٌ

یدِ ہبَنْ کِیدَهُ، مَا يَغِيظُ

100-11827-6 100

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ إِعْلَمٍ يَبْيَنُّ

وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ

1. చూడండి, 14:18.

2. పైది ఇమామ్ అవ్వె-బోకాని (రెప్పూ.) గారి తాత్పర్యం. ఇమామ్ ఇబ్రైస్కీల్ ర్ (రెప్పూ.) గారి తాత్పర్యం ఇలా ఉంది: “ఎవడైతే - ఇహలోకంలో మరియు పరలోకంలో కూడా - అల్లూహ్, దైవప్రథకు సహాయపడుని భావిస్తాడో! వానిని (తన ఇంటి) కప్పుకు ఒక త్రాచు వేసి దానితో ఉరిపేసుకొని చూడుమను. వాని ఈ యుక్తి తనక్కోధావేశాన్ని దూరం చేయగలదేమా?”

3. చూడండి, 14:4.

17. نِسْعَيْرُ يَوْنَانَ، (ఈ భుర్జాన్‌ను) విశ్వసించిన వారి మరియు యూదులు, ¹ సాచీయులు, కైగ్రస్తులు, మజూసీలు మరియు బహుదైవాధకులు అయిన వారి మధ్య పునరుత్థానదినమున అల్లాహ్ తప్పక తీర్పుచేస్తాడు. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ ప్రతి దానికి సాక్షిగా ఉంటాడు.

18. ఏమీ? నీకు తెలియదా? నిశ్చయంగా ఆకాశాలలో ఉన్నమన్నీ మరియు భూమిలో ఉన్నమన్నీ మరియు సూర్యుడు, చంప్రదు, స్క్రాలు, పర్వతాలు, సర్వవృక్షరాజి, సర్వ జీవరాజి మరియు ప్రజలలో చాలామంది, అల్లాహ్‌కు సాష్టోంగం (సజ్ఞా) చేస్తూ ఉంటారని? ² మరియు చాలా మంది శిక్షకు కూడా గురి అపుతారు. మరియు అల్లాహ్ ఎవడినైతే అవమానంపాలు చేస్తాడో, అతడికి గౌరవమిప్పించగలవాడు ఎప్పుడూలేదు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ తానుకోరిందే చేస్తాడు.

﴿5/8﴾

19.* ఆ రెండు విపక్ష తెగలవారు తమ ప్రభువును గురించి వాదులాడారు, కావున వారిలో సత్యతిరస్కారులకు అగ్నిపస్తాలు కత్తిరించ(కుట్టించ)బడి ఉంటాయి, వారి తలలమీద సలసలకాగే నీరు పోయబడుతుంది. ³

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا
وَالصَّابِرِينَ وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسَ
وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ
بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ
شَئْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾

أَلْرَبَّرَاتِ اللَّهُ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي
السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ وَالْجِنُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ
وَالدَّوَابُ وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ
حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُرِيكُ اللَّهُ فَمَا
لَهُ مِنْ مُّكَرْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٨﴾

هَذَانِ حَصَمَانِ أَخْنَصُمُوا فِي رَبِّهِمْ
فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ شَيْءٌ
مِّنْ نَارٍ يُصَبَّ مِنْ فَوْقِ رُؤُسِهِمْ
الْحَمِيمُ ﴿١٩﴾

1. అల్-మజూసు: (Magians / Zoroastrians) అంటే మజూసీలు. వారు Zerdusht అనే ఈరాన్ ప్రపక్కను అనుసరిస్తారు. వారి గ్రంథం పేరు, Zend - Avesta, పీరు రెండు అరాధ్య దైవాలున్నాయి అంటారు. ఒకటి చీకటి, రెండోది వెలుగు. పీరు ఈరాన్లో మరియు ఇంధియా పాకిస్టాన్లలో ఉన్న పార్శ్వలు. పీరు అగ్నిని పూజిస్తారు. కాని అల్లాహ్ (సు.తా.) సర్వసృష్టికి మూలాధారుడు అని కూడా విశ్వసిస్తారు.

2. చూడండి, 13:15, 16:48-49.

3. కొందరు వ్యాఖ్యాతలు పీరిని, విశ్వసులు మరియు సత్యతిరస్కారులతో పోలాగురు. ఇతరులు

20. దానితో వారి కడుపులలో ఉన్నది మరియు వారి చర్మాలు కరిగిపోతాయి.

21. మరియు వారిని (శిక్షించటానికి)
ఇనుపగదలు ఉంటాయి.

22. ప్రతిసారి వారు దాని (ఆ నరకం) నుండి, దాని బాధనుండి బయటవడటానికి ప్రయత్నించినప్పుడ్లూ తీరిగి అందులోకే నెట్లబడతారు. మరియు వారితో: “నరకాగ్నిని చవిచూడండి!” (అని అనబడుతుంది).

23. నిశ్చయంగా విశ్వసించి
సత్కార్యాలు చేసేవారిని అల్లాహు క్రింద
సెలయేట్ను ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో
ప్రవేశింపజేస్తాడు. అందులో వారికి
బంగారం మరియు ముత్తాలతో చేయబడిన
కంకణాలు తోడిగింపబడతాయి. అక్కడ
వారికొరకు పట్టు వస్త్రాలు ఉంటాయి. ¹

24. ఎందుకంటే వారికి మంచి మాటల వైపునకు మార్గదర్శకత్వం చూపబడింది. మరియు వారు సర్వస్తోత్రాలకు అఫ్యూడెన (అల్లాహ్) యొక్క మార్గం వైపునకు మార్గదర్శకత్వం పొందారు.

25. నిశ్చయంగా, ఎవరైతే సత్యాన్ని
 తిరస్కరిస్తూ (ప్రజలను) అల్లాహు
 మార్గంనుండి మరియు మస్జిద్
 అల్-౩హరాము నుండి ఆటంకపరుస్తారో²-

يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجَلُودِ

وَلَهُمْ مَقَامٌ مِّنْ حَدِيدٍ

كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ

غَمِّ أُعِيدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ

الْحَرِيق

اللَّهُ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّلِحَاتِ جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ

تَحْتَهَا الْأَنْهَرُ يُحَكُّمُ فِيهَا

مِنْ أَسْكَانِهِ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا

وَلِبَاسَهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ

وَهُدُوا إِلَى الْطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ

٢٤ وَهُدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ

اَللّٰهُمَّ كَنْزُ الْجَنَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

—
—
—
—

బద్ర యుద్ధంలో పోరాడిన విశ్వాసులు మరియు ముఖ్రైక్తులను మక్కగొ భుర్రెషులతో పోల్చారు. ఇచ్చె-క్రస్టీర్ (రోహ్మ) ఈ రెండు వ్యాఖ్యానాలు సరైనవే అంటారు.

1. చూడండి, 18:31.
 2. ఈ అంటపరచే వారు, మక్కల ముఖిష్టికులు. వీరు 6వ హిబ్రిలో దైవప్రవక్త (సుఅను) మరియు అతని అనుచరు(ర'ది.'అన్నము)లను మక్కలో ప్రవేశించకుండా ఆపారు. మరియు వారు హుదెబియానుండి మరలిపోయారు.

جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَكْفُ

فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ بُرَدَ فِيهِ

بِالْحَادِيَّ بُظْلِمٌ نُذَقُهُ مِنْ

عَذَابُ الْيَمِّينِ ٢٥

وَإِذْ بَوَأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ

الْبَيْتُ أَنْ لَا تُشْرِكُ فِي شَيْئًا

وَطَهْرٌ بَيْتِي لِلْطَّائِفَيْنَ

وَالْقَابِيْكَ وَالرُّكْعَهُ السُّجُودُ

۲۶

1. దీనిని ఈ విధంగా చాలామంది వ్యాఖ్యాతలు వివరించారు: మస్సిద్ అల్-హరామ్ మీద అక్కడ నివసించే వారికి మరియు బయటి నుండి వచ్చే వారికి సరిసమానమైన హక్కులున్నాయి. అంబే ఏ ముస్లింకు అయినా ఏ సమయంలో గానీ రాత్రింపబళ్ళు, మస్సిద్ అల్-హరామ్ లో ప్రవేశించి 'తపాథ', సమాజ్, 'ఉమ్రా మొదలైని చేసే హక్కు ఉంది. అతనిని ఎవ్వరూ, తన ప్రార్థనలనుండి అపరాదు. ఇక 'హరమ్ హాథులలో ఉన్న భూమిలో ఇండ్లు కట్టుకున్న వారు తమ ఇండ్ల యజమానులు కాని మినా, ముజ్జదిలిఫ్హా, 'అరఫాత్' ('హజ్జ్ ప్రాంతాలు) మాత్రం సర్వ ముస్లింల కొరకు ఉన్నాయి. వాటిపై ఎవ్వరి యజమాన్యం లేదు. ఈ విషయంపై ధర్మరు వేత్తలందరూ ఏకీధపిస్తున్నారు. చూ. 2:125.
 2. నూ'హో ('అ.స.) 'తుఫాన్ తరువాత, కు'అబహోగృహోన్నిరిక్షించిన వారు ఇబ్రాహిమ్ ('అ.స.) మరియు అతని కుమారుడు ఇస్కూ'యూర్ ('అ.స.) ఆ తరువాత 40 సంవత్సరాల పిదప మస్సిద్ అల్-అభ్యాస్ నిర్మించబడింది. (ముస్నీద్ అప్ప్యాద్ 5/150, 166, 167 మరియు ముస్లిం, కితాబుల్ మస్సాజీద్).
 3. 'తపాథ' మరియు నమాజ్ కేవలం ఈ కాబాకే ప్రత్యేకించబడ్డాయి. కావున అల్లాహో ('సు.తా) ఆజ్ఞ ప్రకారం కేవలం కాబాకు మాత్రమే 'తపాథ' చేయాలి మరియు కేవలం ఈ కు'అబహో వైపునకే ముఖం చేసి నమాజ్ చేయాలి. ఈ కు'అబహో ను విధిచి ఏ ఇతర దానికి 'తపాథ' చేయటం లేక దాని వైపునకు ముఖం చేసి నమాజ్ చేయటం సత్యతిరస్కారం (కుఫ్రు) అపుతుంది.

27. మరియు ప్రజలకు 'హాజ్య యాత్రను గురించి ప్రకటించు: వారు పాదచారులుగా మరియు ప్రతి బలహీనమైన ఒంట (సవారీ) మీద, విశాల (దూర) ప్రాంతాల నుండి మరియు కనుమల నుండి నీ వైపుకు వస్తారు.

28. వారు, తమ కొరకు ఇక్కడ ఉన్న
ప్రయోజనాలను అనుభవించటానికి
మరియు ఆయన వారికి జీవనోపాధిగా
ప్రసాదించిన పశువుల మీద, నిర్ణిత
దినాలలో అల్లాహ్ పేరును స్మరించి
(జీ“బ్ష్వ” చేయటానికి). కావున దానిని
(వాటి మాంసాన్ని) తినండి మరియు
లేమికి గురిఅయిన నిరుపేదలకు
తీనిపించండి.²

29. తరువాత వారు 'హాజ్జ్ ఆచారాలు³ (తఫ్నో) మరియు మొక్కబడులు (నుజ్జోర్) పూర్తి చేసుకొనిన పిదప ఆ ప్రాచీన గృహం⁴ (కుఅబహ్) యొక్క పదక్కిణ చేయాలి.

1. 'హాజ్య విపరాలకు చూడండి, 2:196-203.
 2. అయ్యామిమ్ ము'అలూమాత్త; అంటే జీ"బ్స్ట్ చేసే దినాలు, అంటే 10వ తేది మరియు దాని తరువాత మూడు దినాలు, అంటే 11, 12, 13 జూలై-'హాజ్య తేదీలు. దాని మూడోపంతు మాంసాన్ని నిరుపేదలకు పంచటం ఏది. ఈ జీ"బ్స్ట్ ఇస్సా'యాల్ ('అ.స.)ను, అతని తండ్రి ఇబాహీమ్ ('అ.స.) - అల్లాహ్ ('సు.తా.) ఆజ్ఞతో - జీ"బ్స్ట్ చేసిన సందర్భాన్ని జ్ఞాపకంచేసుకోవటానికి. అంటే అల్లాహ్ ('సు.తా.) ఆజ్ఞలను శిరసావహించటమే ప్రతి ముస్లిం విధి. చూడండి, 37:102-107.
 3. అంటే 10వ జూలై-'హాజ్యస్ చివరి షై'తాన్(జమురతుల్-'అఖిబహ్)కు - ఏదైతే మక్కా వైపు ఉండో - ఏడు రవ్వులు రువ్వి, ఖుర్చానీ చేసి, తలవెంటుకలను కత్తిరించుకుంటే, అది తుఫ్ఫాల్ అవ్వుల్ లేక చిన్న హూలాల్ అవుతుంది. అంటే ఇ'ప్రామ్ నిపేధాలన్నీ ముగిసిపోతాయి. కానీ 'తహాఫ్ ఇఘాదా ('జ్యారహ్) చేసే వరకు భార్యతో సంభోగం చేయడం నిపిధ్యం.
 4. 'తహాఫ్ 'జ్యారహ్ ఇది విధి, తప్పకచేయివలసింది. ఇది 'అరఫాత్ సుండి బయలుదేరి 9-10తేదీల మధ్య రాత్రి ము'జీదలిషాలో గడిపి 10వతేదీ ఉదయం చివరి షై'తాన్(జమురతుల్-'అఖిబహ్)కు ఏడురవ్వులు రువ్వి, ఖుర్చానీ ఇచ్చి తలవెంటుకలు కత్తిరించుకొని, ఇ'ప్రామ్ విచిచన తరువాత మక్కాకు పోయి క'అబహ్ గృహం చుట్టూ ఏడుసార్థు ప్రదక్షిణ చేయటం. ఇది

ذلِكَ وَمَن يُعَظِّمْ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ
 خَيْرُ اللَّهِ عِنْدَ رَبِّهِ وَأَحَلَّتْ
 لَكُمُ الْأَغْنَمُ إِلَّا مَا يُشَاءُ
 عَيْنَكُمْ فَاجْتَبِعُوا الرِّحْمَةَ
 مِنَ الْأَوَّلِينَ وَاجْتَبِنُوا فَوْكَ

الزور

حَنَفَاءِ لِلَّهِ عَبْرَ مُشَرِّكِينَ يَهُدُ وَمَنْ
 يُشَرِّكُ بِاللَّهِ فَكَانَمَا خَرَّ مِنْ
 الْسَّمَاءِ فَتَخَطَّفَهُ الْطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي
 يَهُدِ الْأَرْبَعَ فِي مَكَانٍ سَجِيقٌ
 ذَلِكَ وَمَنْ يَعْظِمُ شَعْبَرَ اللَّهِ
 فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ

لَكُمْ فِيهَا مَنْفَعٌ إِلَى أَجَلٍ مُسَمّى
ثُمَّ مَحَلُّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ

30. ఇదే ('హాజ్య! మరియు ఎవడైతే అల్లాహ్ విధించిన నిషేధా (పవిత్ర నియమా)లను ఆదరిస్తాడో, అది అతని కొరకు, అతని ప్రభువు వద్ద ఎంతో మేలైనది. మరియు మీ కొరకు ఇది వరకు మీకు (నిషిద్ధమని) చెప్పబడినవి తప్పి, ¹ ఇతర పశువులన్నీ ధర్మసమ్మతం చేయబడ్డాయి. ఇక మీరు విగ్రహార్థానపంటి మాలిన్యం నుండి దూరంగా ఉండండి మరియు అబ్బధపు (బూటకపు) మాటలనుండి కూడా దూరంగా ఉండండి.

31. ఏకాగ్రికిల్చర్ లో వైపులాయిని మరలండి, అయినకు సాటి (బాగస్టాములను) కల్పించకండి. అల్లాహ్ కు సాటి కల్పించిన వాని గతి ఆకాశంపుండి క్రింద పడిపోయే దానివంటదే! దానిని పక్కలైనా ఎత్తుకొని పోవచ్చు), లేదా గాలి అయినా దూరప్రదేశాలకు ఎగురగొట్టుకు పోవచ్చు!

32. ఇదే! మరియు ఎవడైతే, అల్లాహు
నియమించిన చిహ్నాలను³ గౌరవిస్తాడో, అది
నిశ్చయంగా, హృదయాలలో ఉన్నదైవభీతి
వల్లనే!

33. ఒక నీర్చిత కాలం వరక మీకు వాటిలో (ఈ పశువులలో) లాభాలున్నాయి.⁴ ఆ తరువాత వాటిగమ్యసౌనం ప్రాచీన గృహమే (కుఅబ్బయే)!

10,11,12 జులై-పూజ్య తేదీలలో పూర్తిచేయాలి. దీని తరువాత భార్యలో సంభోగం చేయవచ్చు. ఇది చివరి పూలాల్. ఏపూలాలకు చూడండి, 2:196-197.

- చూడండి, 5:3.
 - ‘పలనథా’: అంటే ఒకే వైపుకు మొగ్గటం. అంటే ఏకదవ సిద్ధాంతాన్ని పాటించటం. ఆరాధనలను కేవలం ఆ ఏక్కు ఆరాధ్యాదు అల్లాహ్ (సు.తా)కే ప్రత్యేకించుకోవటం. ఇంకా చూడండి, 2:135.
 - పుత్తులు అల్లాహ్ నిరుచించిన చిహ్నాలు అంటే ‘నష్టా-మర్యాలు పురియు ఖుర్బానీ పశువులు మొదలైనవి. ఇంకా చూడండి, 5:2.
 - అంటే ఖుర్బానీ పశువులను, జ్ఞానాన్ని చేయనంతపరక వాటిని వినియోగించుకోవటం ధర్మ సమ్మతమే! అంటే ఒకవేళ అది ఒంట ఉంటే దాన్నిపై ఎక్కు హజ్జ్యు కు పోవచ్చు. (సుఫీహ్ బుఖారీ).

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مِنَّا
 يَذَكُرُوا أَسْمَ اللَّهِ عَلَى مَا رَزَقْنَاهُمْ
 مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَمِ فَإِنَّهُمْ
 إِلَهٌ وَنَحْدُهُ فَلَمَّا أَسْلَمُوا وَشَرِّ
 الْمُحْتَنَينَ

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجَلَّ
 قُلُوبُهُمْ وَالصَّدِيرَنَ عَلَى مَا
 أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةَ وَعَمَّا
 رَفَنَتْهُمْ يُنْفِقُونَ

وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ
شَعَرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَادْكُرُوهَا
أَسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافَّ إِذَا وَجَتْ
جُنُوبَهَا فَلْكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا

34. మరియు ప్రతి సమాజానికి మేము ధర్మాచారాలు (బుర్గ్ నీ పద్ధతి)¹ నిర్దయించి ఉన్నాము. మేము వారి జీవనోపాధి కొరక ప్రసాదించిన పశువులను, వారు (వధించే టప్పుడు) అల్లాహ్ పేరును ఉచ్చరించాలి. ఎందుకంటే మీరందరి ఆరాధ్య దైవం ఆ ఏకైక దేవుడు (అల్లాహ్)! కావున మీరు ఆయనకు మాత్రమే విధేయులై (ముస్లింలై) ఉండండి. మరియు వినయ విధేయతలు గలవారికి శుభవార్త నిప్పుట!

35. (వారికి) ఎవరి హృదయమాలైతే,
 అల్లాహు పేరు ఉచ్చరించబడినప్పుడు
 భయంతో వణికిపోతాయో మరియు
 ఆపదలలో సహానం వహిస్తారో మరియు
 నమాజ్ స్థాపిస్తారో మరియు వారికి
 ప్రసాదించిన జీవనోపాధి సుంండి ఇతరులపై
 ఖరుచేస్తారో!

36. ఖుర్చ్నీ పశువులను,² మేము పీ
కొరకు అల్లాహ్ చిహ్నాలుగా చేశాము; మీకు
వాటిలో పేలున్నది. కావున వాటిని (ఖుర్చ్నీ
కొరకు) నిలబెట్టి వాటిపై అల్లాహ్ పేరును
ఉచ్చరించండి. అని (ప్రాణం విధిచి) ప్రకృత
మీద పడిపోయిన తరువాత మీరు వాటిని
తినండి³ మరియు యాచించని పేదలకు

1. అల్-మనాసికు: అంటే, విధేయత లేక అరాధన అంటే అల్లాహ్ (సు.తా.) సాన్నిధ్యం పొందటానికి, అల్లాహ్ (సు.తా.) ప్రితి కొరకు అల్లాహ్ (సు.తా.) ఆజ్ఞాపించిన ఆచారాలను పూర్తిచేయటం. అల్లాయేతరుల పేరుతో ఖుర్బానీ చేయటం నిషిద్ధం ('హరాం). 'హర్జ్జు' ఆచారాలు కూడా మానాసిక్ అనుబద్ధతాయి. దీని ఏకవచనం నుసుకున్.

2. బుద్ధను, బదనతున్ యొక్క బహువచనం. అంటే బాగా బలసిన పశువు. సాధారణంగా ఈ శబ్దం ఒంటెలకే వాడబడుతుంది. కానీ 'హాదీన్'ల ప్రకారం, ఖుర్దాన్ నీ కొరకు తేబడిన ఆపలు ఎడు మొదలెన వాటిని సూచిస్తుంది.

3. అంటే వాటి రక్తం పూర్తిగా పారిన తరువాత అవి పూర్తిగా కదలకుండా పడిపోయన తరువాత వాటిని

మరియు యాచించే పేదలకు కూడా తినిపించండి. ఈ విధంగా మేము వాటిని మీకు ఉపయుక్తంగా చేశాము; బహుశా మీరు కృతజ్ఞులవుతారేమానని.

37. వాటి మాంసం గానీ, వాటి రక్తం గానీ అల్లాహుకు చేరపు! కానీ మీ భయభక్తిలే ఆయనకు చేరుతాయి. మీకు సన్వార్దన చూపినందుకు, మీరు అల్లాహు ఘనతను కొనియాడటానికి, ఈవిధంగా ఆయన వాటిని మీకు పశపరిచాడు. సజ్జనులకు పుభవార్తను వినిపించు! (3/4)

38. * నిశ్చయంగా అల్లాహు విశ్వసించిన
వారిని కాపాడుతాడు. నిశ్చయంగా అల్లాహు
ఏ విశ్వాసఫూతకుణ్ణి మరియు కృతఫున్నణ్ణి
ప్రేమించడు.

39. తమపై దాడి చేసిన వారితో యుద్ధం
చేయటానికి అనుమతి ఇవ్వబడుతోంది.
ఎందుకంటే, వారు అన్యాయానికి
గురిచేయబడారు. నిశ్చయంగా, అల్లాహు
వారికి సహాయం చేయగల సమర్పితుడు.

الْقَانِعُ وَالْمُعَرَّكَذِلَكَ سَخْنَتْهَا

لَكُمْ لِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُؤْمَهَا وَلَا دِمَاؤُهَا

وَلَكِنْ يَنَاهُ اللَّهُوَ النَّقَوَىٰ مِنْكُمْ كَذَلِكَ

سَخْرَهَا لَكُمْ لِتَكْرِهُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا

إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الظَّالِمِينَ

عَامِنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَانٍ

كُفُور ۲۸

أُذْنَ لِلَّذِينَ يَقْتَلُونَ إِنَّهُمْ

ظُلِمُواٰ وَإِنَّ اللَّهَ عَلَى نَصْرِهِمْ

لَقَدْرُهُ ٣٩

- ఈ అయత్లో, ఖుర్రాన్ అవతరణలో, మొదటిసారి ఆత్మరక్షణ కొరకు యుధపరిమితి ఇవ్వబడింది. అబ్బుల్లాహ్ ఇబ్రహిం అబ్బాన్ (రంది.అ.) కథనం ప్రకారం ఈ అయత్ దైవప్రవక్త (సత్తాను) మక్కానుండి మదీనా వలసపోయిన వెంటనే అవతరింపజేయబడింది, మొదటి హైజీ మొదట్లో. దీని తరువాత రెండవ హైజీలో అయత్లు 2:190-193 అవతరింపజేయబడ్డాయి. ఆ తరువాత 2:216, 224 అవతరింపజేయబడ్డాయి.

40. వారికి ఎవర్కుతే కేవలం: “వూ
ప్రభువు అల్లాహో!” అని అన్నందుకు
మాత్రమే, అన్యాయంగా తమ ఇండ్రునుండి
తరిమివేయబడ్డారో! ఒకవేళ అల్లాహో
ప్రజలను ఒకరి ద్వారా మరొకరిని తోలగిస్తూ
ఉండకపోతే ¹ కైగ్రస్తవ సన్యాసుల
మాలు, చర్చలు, యూదుల
ప్రార్థనాలయాలు ² మరియు మష్టిదులు,
ఎక్కుడైతే అల్లాహో పేరు అత్యధికంగా
స్నేరించబడుతుందో, అన్నీ ధ్వంసం
చేయబడి ఉండేవి.³ నిశ్చయంగా, తనకు
తాను సహాయం చేసుకునే వానికి అల్లాహో
తప్ప కుండా సహాయం చేస్తాడు.
నిశ్చయంగా, అల్లాహో మహా బలవంతుడు,
సర్వశక్తి మంతుడు.

41. వారే! ఒకవేళ వేము వారికి భూమిపై అధికారాన్ని ప్రసాదిస్తే, వారు నమూడ్జ స్థాపిస్తారు, విధిధానం ('జకాత్') ఇస్తారు మరియు ధర్మమును (మంచిని) ఆదేశిస్తారు మరియు అధర్మము (చెడు) నుండి నిషేధిస్తారు.⁴ సకల వ్యవహారాల అంతిమనిర్ణయం అల్లాహ్ చేతిలోనే వుంది.

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِن دِيْنِهِم بِغَيْرِ
حَقٍّ إِلَّا أَن يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ
وَلَوْلَا دَفَعَ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُم
بِيَعْصِي لَهُمْ صَوْمَاعُ وَبَيْعُ
وَصَلَوَاتُ وَمَسَاجِدُ يُذَكَّرُ
فِيهَا أَسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا
وَلَيَنْصُرَكُ اللَّهُ مَن يَصْرُهُ
إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌ عَزِيزٌ
الَّذِينَ إِنْ مَكَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ
أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَإِنَّهُمْ
الرَّكُوعَ وَأَمْرُوا بِالْمَعْرُوفِ
وَنَهَا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَنِّيَّةُ
الْأَمْرُ

1. ఇటువంటి వాక్యానికి చూడండి, 2:251.
 2. యూదుల మతాచారు (అప్హబార్)లు తమ మతధర్మాలను ఉపదేశించే స్థలాలు, లేక యూదుల ప్రార్థనాలయాలు (*సైనగోజెన్/ Synagogues*) అనబడతాయి.
 3. ధర్మ స్వాతంత్ర్యం కొరకు అయిథాలు ఎత్తుకోవడం అత్యవసరమైనపని. చూ. 2:193.
 4. ఈ అయత్తలో ఇస్లామీయ రాజ్యం యొక్క మూల సూత్రాలు పేర్కొనబడ్డాయి. 1) నమా'జ్, 2) 'జకాత్, 3) మంచిని ఆదేశించడం లేక ప్రిత్పహించడం, 4) చెడును నిరోధించడం లేక నివారించడం మరియు 5) షరీయత్ ప్రకారం శిక్ష విధించడం మొదలైనపాటి. ఇటువంటి సూత్రాలు ఇప్పుడు సుఃస్ఫుర్ అభియాలోనే అత్యధికంగా పాటించబడుతున్నాయి. కాబట్టి అక్కడ ప్రపంచంలో ఏ దేశంలో లేని శాంతిభద్రతలు ఉన్నాయి. అల్లాహ్ (సు.తా) దానిని ఖద్దరపరచు గాక!

وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ
٤٦ قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نَحْرَجُ عَادًا وَثَمُودًا

٤٣ وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ

وَأَصْحَبُ مَدِينَةَ وَكَذَبَ مُوسَى
فَآمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ شَرَّ أَخْذِهِمْ

فَيْكِفَ كَانَ نَكِيرٌ

فَكَانُوا مِنْ قَرِيبَةٍ أَهْلَكْنَاهَا
 وَهُوَ ظَالِمٌ فِيهِ خَارِقَةٌ
 عَلَى عُرُوشِهَا وَبِئْرٍ مَعَطَّلَةٍ

 وَقَصْرٍ مَسْيَدٍ

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونُ
لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ إِذَا
يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَلُ
الْأَبْصَرُ وَلَكِنْ تَعْمَلُ الْقُلُوبُ

42. మరియు (ఉ ముహూర్ముడీ) వారు (సత్యతీరస్కారులు) ఒక వేళ నిన్ను అసత్యవాదుడవని తిరస్కరిస్తే (ఆశ్చర్యపడకు); వాస్తవానికి, వారికి పూర్వం నూహో, 'అద్ మరియు సుమూద్ జాతులవారు కూడా (తమ ప్రవక్తలను) అసత్యవాదులని తిరస్కరించారు;

43. మరియు ఇబ్రాహీమ్ జాతి వారు
మరియు లూత్ జాతి వారు;

44. మరియు వుద్దయన్ వాసులు
కూడాను! అంతే కాదు మూసా కూడా
అప్పత్యవాదుడవని తీరస్క్రించబడ్డాడు.
కావున నేను సత్యతిరస్కారులకు (మొదట)
కొంత వ్యాపధినిచ్చి, తరువాత పట్టుకుంటాను.
(మూసారా!) నన్ను నిరాకరించడం వారికొరకు
ఎంత ఔశారమెనదిగా ఉండెనో!

45. (ఈ విధంగా), మేము ఎన్నప్పుడు వురాలను నాశనం చేశాము. ఎందుకంటే, వాటి (ప్రజలు) దుర్భాగ్యాలై ఉండిరి. (ఈ నాడు) అవి నాశనమై, తమ కప్పులమీద తలక్రిందులై పడివున్నాయి, వారి బాపులు మరియు వారి దృఢమైన కోటులు గూడు పొడుపడి ఉన్నాయి!

46. ఏమీ? వారు భూమిలో ప్రయాణం చేయరా? దానిని వారి హృదయాలు (మనస్సులు) అర్థం చేసుకోగలగట్టానికి మరియు వారి చెవులు దానిని వినటానికి? వాస్తవమేమిటంటే వారి కన్నలైతే గ్రుడ్డివి కాపు, కానీ ఎదలలో ఉన్న హృదయాలే గ్రుడ్డి వయిపోయాయి.

47. మరియు (ఈ ముహమ్మద్!) వారు నిన్ను శిక్ష కొరకు తొందర పెదుతున్నారు.¹ కానీ, అల్లాహ్ తన వాగ్దానాన్ని భంగపరచడు. మరియు నిశ్చయంగా, నీ ప్రభువు వద్ద ఒక్కదినం మీ లెక్కల ప్రకారం వేయి సంపత్పురాలకు సమానమైనది.²

48. మరియు దుర్మాగ్గంలో మునిగివున్న ఎన్నో నగరాలకు నేను వ్యవధినిచ్చాను! తరువాత వాటిని (శిక్షించటానికి) పట్టు కున్నాను. (వారి) గమ్యశాసనం నా వైపునకే కదా!^{१०}

49. (ఉము'హమ్మద్!) వారితో అను:
“ఉ మానవులారా! నేను కేవలం మీకు
సప్పణిగా హాచ్చరిక చేసేవాడను
మాత్ర వేస!”

50. కావున ఎవరైతే, విశ్వసించి
 సత్కారాలు చేస్తారో, వారికి త్కమాపణ
 మరియు గౌరవప్రదమైన జీవనోపాధి
 ఉంటాయి.³

51. కానీ ఎవర్తై మూ సూచనలను
కించపరచటానికి ప్రయత్నిస్తారో
అలాంటి వారు తప్పుక భగబ్రగ మండే
నరకాగ్ని వాసులవుతారు.

وَيُسْتَعِجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ
 يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِلَيْكَ يَوْمًا
 عِنْدَ رَبِّكَ كَافِلٌ سَنَةٌ مِّمَّا
 تَعْدُونَ

وَكَانَ مِنْ قَرِيَّةٍ أَمْلَأَتُهُ لَهَا
وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخْذَتُهَا وَلَمْ يَ

الْمَصِيرُ

فَلْ يَكُنْ لَهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَّا لَكُمْ
ذِي دُرُّ مِئِينٍ ۝

فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَيْمٌ
 وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي أَيَّتِنَا مُعَذَّبِينَ
 أَوْلَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ
 ٥١

1. చూడండి, 6:57, 8:32 మరియు 13:6.

2. మానవుల కాలగడనం భూమి, సూర్య చంద్రుల సంచారంతో బంధింపబడిపుంది. అల్లాహు (సు.తా) కాలానికి పరిమితుడైనవాడు కాదు. ఆయన అంతర్యామి ఆయనకు మొదలు, ముగింపు అనేవి లేవు. ఏవైతే కాలానికి సంబంధించినవో! ఇంకా చూడండి, 70:4. అక్కడ ఒక దినం ఏబడివేల సంవత్సరాలతో సమానమనబడింది. దీనిని సమర్థించటానికి ఎన్నో 'సృష్టి'హో 'హదీన'లున్నాయి. అల్లాహు (సు.తా) అన్నాడు: 'నేనే కాలానిన్ని (ఆర్ద్రహో).'

3. చూడండి, 8:4.

52. మరియు (ఒ ప్రవక్త!) నీకు పూర్వాంగము పంపిన ఏ సందేశహారుడు గానీ, లేదా ప్రవక్త గానీ, (నా సందేశాన్ని ప్రజలకు) అందించగోరినపుడు, షైతాన్ అతని కోరికలను ఆటంకపరచకుండా ఉండలేదు. ¹
 కాని షైతాన్ కల్పించిన ఆటంకాలను అల్లాహ్ నిరూపించాడు. ఆ తరువాత అల్లాహ్ తన ఆయత్తిలను షిరపరచాడు.² మరియు అల్లాహ్ సర్వజ్ఞాడు, మహో వివేచనాపరుడు;

53. ఎవరి హృదయాలలో రోగముండో?³
 మరియు ఎవరి హృదయాలు కఠినమైనవి,
 వారికి శైవున్ కల్పించేవి (సందేహాలు)
 ఒక పరీక్షగా చేయబడటానికి. మరియు
 నిశ్చయంగా ఈ దుర్మార్గాలు విరోధంలో
 చాలా దూరం వెళ్లిపోయారు.

54. మరియు జ్ఞానమొసంగబడిన వారు ఇది (ఈ ఖుర్రితన్) నీ ప్రభువు తరఫునుండి వచ్చిన సత్యమని తెలుసుకొని దానిని విశ్వసించటానికి, వారి హృదయాలు దానికి అంకితం అవటానికి. మరియు నిశ్చయంగా, అల్లాహు విశ్వసించేవారికి బుజుమార్దం వెపునకు మార్దదుకత్తుం⁴ చేస్తాడు.

55. మరియు సత్యతిరస్కారులు దీనిని
(ఈ ఖుర్రంన్) గురించి, అకస్మాత్తుగా
అంతిమ ఘడియ వచ్చేవరకు లేదా ఆ
ఏకైక దినపు శిక్ష అవతరించేవరకు
సందేహంలో పడిఉటారు.⁵

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلَكَ مِنْ رَسُولٍ
وَلَا نَبِيٌّ إِلَّا تَمَغَّلَ أَنَّى
الشَّيْطَنُ فِي أُمَّتِنَا، فَيَنْسَخُ اللَّهُ
مَا يُلْقِي الشَّيْطَنُ ثُمَّ يُحَكِّمُ
اللَّهُ أَعْلَمُ، وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ
لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَنُ فَتَنَةً
لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْفَاسِدَةُ
فُلُونُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي
شَقَاقٍ بَعِيدٍ

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ
 الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ يَنْهَا
 فَتُبْيَتْ لَهُ دُلُوقُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لِهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى صَرْطِ مُسْتَقِيمٍ

وَلَا يَرَأُلُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مَرْيَةٍ
مِنْهُ حَتَّىٰ تَأْتِيهِمُ السَّاعَةُ بَعْدَهُ أَوْ
يَأْتِيهِمْ عَذَابٌ يَوْمَ عَقِيمٍ

1. ಚೂಡಂಡಿ, 6:112.

2. ಚೂಡಂಡಿ, 11:1.

3. చూడండి, 2:10.

4. అల్-హాది: సేకరించబడిన పదం. Guide, Leader. మార్గదర్శకుడు, సన్మార్గం చూపువాడు.

5. యోమిన్ 'అఁఖీమ్: అంటే గొడుదినం. అంటే మళ్ళీరాని ఏకకదినం, పునరుత్సానం. చూ. 51:41.

56. అ రోజు సర్వాధిపత్యం
 అల్లాహోదే.¹ ఆయన వారి మధ్య
 తీర్చుచేస్తాడు. కావున విశ్వసించి
 సత్కార్యాలు చేసేవారు పరమానంద
 కరమైన స్వరూపనాలలో ఉంటారు.

57. కాని, ఎవ్వరైతే సత్యతిరస్కారులై, మా సూచనలను అబద్ధాలని తిరస్కరించారో, వారికి అవమానకరమైన శిక్ష ఉంటుంది.

58. ఎవరు అల్లాహ్ మూర్ఖంలో తమ ఇండ్రును వదలి (వలను) పోయి, ఆ తరువాత చంపబడతారో లేదా మరిణిస్తారో, వారికి అల్లాహ్ (పరలోకంలో) క్రేష్టువైన ఉపాధిని ప్రసాదిస్తాడు.² నిశ్చయంగా అల్లాహ్ మూర్ఖమే ఉత్తమ ఉపాధి ప్రదాత.

59. అయన వారిని, వారు తృప్తిపడే
స్తలంలో ప్రవేశింపజేస్తాడు.³ మరియు
నిశ్చయంగా, అల్లాహు సర్వజ్ఞాడు,
సహనశీలుడు. (7/8)

60. * ఇదే (వారి పరిణామం!) ⁴ ఇక
 ఎవడైతే తనకు కలిగిన బాధకు సమానంగా
 మాత్రమే ప్రతీకారం తీసుకున్న ⁵ తరువాత,
 అతనిపై మరల దొర్శన్యం జరిగితే!
 నిశ్చయంగా అల్లాహు అతనికి సహాయం

الْمَلَكُ يَوْمَئِذٍ لَّهُ يَحْكُمُ
بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّتِ الْعِيْمَاءِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِأَيْتَنَا
فَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيمٌ
وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
ثُمَّ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقُهُمْ
اللَّهُ رِزْقًا حَسَنَا وَإِنَّ اللَّهَ
لَهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ
لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضُونَهُ
وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ
ذَلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا
عُوقَبَ بِهِ شَمَّ بَغَى عَلَيْهِ
لَيَنْصُرَهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌ

1. చూడండి, 25:26 మరియు 40:16.

2. ఎవర్క్రూతే అల్లాహ్ (సు.తు) మార్గంలో వలసపోయి అక్కడ చంపబడతారో వారికి స్విర్గసుఖాలు లభిస్తాయి. ఇంకా చూడండి, 2:218 మరియు 4:95-96.

3. స్వాగతములు ఎలాంటి వంటే వాలిని ఇంతవరకూ ఏ కన్నా చూడలేదు, ఏ చేపి వినలేదు మరియు ఏ మానవుడు కూడా ఊహించలేదు.

4. ఏ విశ్వాసులతే వలసపోయి మరణిసారో!

5. చూడండి, 16:126 శత్రువు నుండి బాధ కలిగిన వానికి తనకు జరిగిన బాధకు సమానంగా ప్రతీకారం తీసుకునే హక్కు ఉంది. ఇలాంటి న్యాయ ప్రతీకారంలో అల్లాహో అతనికి సహాయపడతాడు.

చేస్తాడు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్¹
మన్నించేవాడు, క్షమించేవాడు.

61. ఇలాగే జరుగుతుంది! నిశ్చయంగా,
అల్లాహ్ యే రాత్రిని పగటిలోకి ప్రవేశింప
జేసేవాడు మరియు పగటిని రాత్రిలోకి
ప్రవేశింపజేసేవాడు మరియు నిశ్చయంగా,
అల్లాహ్ సర్వం వినేవాడు అంతా
చూసేవాడు.²

62. ఇది ఎందుకంటే, నిశ్చయంగా
అల్లాహ్! ఆయనే సత్యం!³ మరియు
ఆయనకు బదులుగా వారు ఆరాధించేవన్నీ
అసత్యాలే! మరియు నిశ్చయంగా అల్లాహ్
ఆయన మాత్రమే మహాన్నతుడు,
మహానీయుడు (గొప్పవాడు).

63. ఏమీ? నీకు తెలియదా? నిశ్చయంగా,
అల్లాహ్ యే ఆకాశంమండి వర్షం కురిపించి,
దానితో భూమిని పచ్చగా చేస్తాడని?
నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ సూక్ష్మగ్రాహి, సర్వం
తెలిసిన వాడు.

64. ఆకాశాలలో ఉన్నది మరియు
భూమిలో ఉన్నది అంతా ఆయనకు
చెందినదే. మరియు నిశ్చయంగా, అల్లాహ్!
ఆయన మాత్రమే స్వయంసమృద్ధుడు,
ప్రశంసనీయుడు.

ذَلِكَ يَأْتِي اللَّهُ بِوَلِيْجُ الْيَنِيلَ
فِي الْنَّهَارِ وَيُولِيْجُ الْنَّهَارَ فِي
الْيَنِيلِ وَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ^{٦١}

ذَلِكَ يَأْتِي اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَأَنْ
مَا يَكْدُعُونَ كَمِنْ دُونِهِ هُوَ
الْبَطِلُ وَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ^{٦٢}

أَنَّهُ تَرَأَسَ اللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ
مَا إِنَّهُ فَقْصِيرٌ^{٦٣}
الْأَرْضُ مُخْسَرٌ
الله لطيف حير^{٦٤}

لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْغَفِيرُ
الْحَمِيدُ^{٦٥}

- చూడండి, 2:190-193, ఒకవేళ క్షమిస్తే! అల్లాహ్ (సు.తా.) కూడా చాలా క్షమించేవాడు.
- చూడండి, 3:26-27 కానీ అల్లాహ్ (సు.తా..) కోరతే దుర్మార్గులకు ప్రతీకారం కూడా
చేయగలడు. అల్లాహ్ ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు.
- ఎందుకంటే అల్లాహ్ (సు.తా..) ధర్మమే సత్యధర్మం, ఆయన ఆరాధనయే సత్య ఆరాధన,
ఆయన వాగ్గానమే సత్యవాగ్గానం. ఆయన, తన స్నేహితులకు వారి శత్రువులకు విరుద్ధంగా
సహాయపడటం కూడా సత్యమే! అల్లాహ్ (సు.తా..) తన ఉనికిలో తన కార్యసాధనలో, తన
యోగ్యతలో సత్యవంతుడు.

65. إِنَّمَا تَرَى أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي
الْأَرْضِ وَالْفُلُكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ
إِلَيْهِمْ وَيُمْسِكُ السَّكَّاءَ أَنْ تَقْعَدُ
عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ
وَهُوَ الَّذِي أَحْيَا كُلَّمَّا
يُمْسِكُ كُلَّمَّا يُحْيِي كُلَّمَّا
إِلَانْسَنَ لَكَفُورٌ

٦٥

66. مَرِيَّنَاهُمْ أَنَّمَا تَرَى أَنَّمَا
يُمْسِكُ كُلَّمَّا يُحْيِي كُلَّمَّا
إِلَانْسَنَ لَكَفُورٌ

٦٦

67. مَرِيَّنَاهُمْ أَنَّمَا تَرَى أَنَّمَا
يُمْسِكُ كُلَّمَّا يُحْيِي كُلَّمَّا
إِلَانْسَنَ لَكَفُورٌ

٦٧

68. بَلْ أَنَّمَا تَرَى أَنَّمَا تَرَى
يُمْسِكُ كُلَّمَّا يُحْيِي كُلَّمَّا
إِلَانْسَنَ لَكَفُورٌ

٦٨

69. “أَلَّا يَرَى أَنَّمَا تَرَى أَنَّمَا
يُمْسِكُ كُلَّمَّا يُحْيِي كُلَّمَّا
إِلَانْسَنَ لَكَفُورٌ

٦٩

١. اَعْلَمُ بِمَا يَعْلَمُ اللَّهُ عَلَمُ الْقِيمَةِ

٢. مَرِيَّنَاهُمْ أَنَّمَا تَرَى أَنَّمَا تَرَى

٣. مَرِيَّنَاهُمْ أَنَّمَا تَرَى أَنَّمَا تَرَى

70. ఏమీ? నీకు తెలియదా? ఆకాశంలో మరియు భూమిలో ఉన్నదంతా అల్లాహుకు బాగా తెలుసాని! నిశ్చయంగా, ఇదంతా ఒక గ్రంథంలో (వ్రాయబడి) ఉంది. నిశ్చయంగా ఇదంతా అల్లాహుకు చాలా నుంభమైనది.¹

71. మరియు వారు అల్లాహును వదలి ఇతరులను ఆరాధిస్తున్నారు. దాని కొరకు ఆయన ఎలాంటి నిదర్శనాన్ని అవతరింపజేయలేదు మరియు వారికి (సత్య తిరస్కారులకు) దానిని గురించి ఎలాంటి జ్ఞానం లేదు. మరియు దుర్మాగ్నులకు సహాయపడే వాడు ఎవ్వడూ ఉండడు.²

72. మరియు మా స్వప్తమైన సూచనలు వారికి వినిపించబడినప్పుడు, సత్య తిరస్కారుల ముఖాల మీద తిరస్కారాన్ని నీవు గమనిస్తాపు. ఇంకా వారు మా సూచనలను వినిపించే వారిపై దాదాపు విరుచుకుపడబోయే వారు. వారితో అను: “ఏమీ? నేను దీనికంటే ఘోరమైన విషయాన్ని గురించి మీకు తెలుపనా? అది సరకాగు! అల్లాహు దానిని సత్య తిరస్కారులకు వాగ్గానం చేసి ఉన్నాడు. మరియు అది ఎంత అధ్యాన్మామైన గమ్యస్థానం.”

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي
الْكَوَافِرِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي
كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ^{٧٦}

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ
يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُ بِهِ
عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٌ^{٧٧}

وَإِذَا نَلَمْبَلَ عَلَيْهِمْ إِيمَانُنَا بَيْنَتِ
تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الظَّالِمِينَ كَفَرُوا
الْمُنْكَرُ يَكَادُونَ
يَسْطُوتُ بِالظَّالِمِينَ يَتَوَلُّ
عَلَيْهِمْ إِيمَانُنَا قُلْ أَفَأَنْتُمْ كُمْ
بِشَرٍ مِنْ ذَلِكُمُ الْأَنَارُ وَعَدَهَا اللَّهُ
الظَّالِمِينَ كَفَرُوا وَلَيْسَ الْمَصِيرُ^{٧٨}

1. ప్రతివాడు ఏమి కాబోతున్నాడు అనేది అల్లాహుకు తెలుసు కాబట్టి ఆయన సంభవించబోయేదంతా ఒక గ్రంథంలో వ్రాసి పెట్టాడు. ఇదే విధిప్రాత (ఖ్లద్). అంటే అల్లాహు (సు.తా) ఎవరిని కూడా మంచి లేక చెడు మార్గాలను అవలంబించటానికి బలవంతంచేయడు. ‘సంప్రీహా ముస్లింలో ఉంది: ‘అల్లాహు భూమ్యకాశాల సృష్టికి 50వేల సంవత్సరాలకు ముందు తన సృష్టి యొక్క విధి వ్రాసి పెట్టాడు. అప్పుడు ఆయన విశ్వసామ్రాజ్యాదిపత్య పీరం (అర్ర్) నీలీపై ఉండేది.’

2. అంటే అల్లాహు (సు.తా)ను విడిచి ఇతరులను ఆరాధించాలని, ఎలాంటి దివ్యజ్ఞానం గానీ, వివేచనాబుధితో అలోచిస్తే అర్థమయ్యే నిదర్శనం గానీ, ఈ సత్యతిరస్కారుల రగర ఏదీ లేదు.

73. ఉ వూనవులారా! ఒక
 ఉదాహరణం ఇవ్వబడుతోంది, దానిని
 శ్రేష్ఠగా ఏనండి! నిశ్చయంగా, మీరు
 అల్లాహును వదలి ఎవరినైతే
 [ప్రార్థిస్తున్నారో, వారంతా కలిసి ఒకడి
 ఈగను కూడా సృష్టించలేరు.
 మరియు ఒకవేళ, ఆ ఈగ వారి నుండి
 ఏమైనా లాక్కునిపోయినా, వారు
 దానిని, దాని (ఆ ఈగ) నుండి
 విడిపించుకోనూ లేరు.¹ ఎంత
 బలహీనులు, ఈ అర్థించబడే వారు.
 మరియు అర్థించబడే వారు.

74. అల్లాహో ఫునతను వారు
గుర్తించవలసిన విధంగా గుర్తించలేదు.
వాస్తవానికి, అల్లాహో మహో బలవంతుడు,
సర్వశక్తి మంతుడు.

75. అల్లాహ్ దేవదూతల నుండి
మరియు మానవుల నుండి తన
సందేశపూరులను ఎన్నుకుంటాడు.
నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ సర్వయిం వినేవాడు,
అంతా చూసేవాడు.

76. ఆయనకు, వారికి ప్రత్యక్షంగా ఉన్నది మరియు వారికి పరోక్షంగా ఉన్నది అంతా తెలుసు. మరియు అన్ని వ్యవహారాలు (పరిపూర్వానికి) అల్లాహ్ వైపునకే మరలింపబడతాయి.

يَتَأْيِهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ
فَاسْتَمْعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ
تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمْ يَخْلُقُوهُ
ذِبَابًا وَلَوْ أَجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنَّ
يَسْلِمُهُمُ الظَّبَابُ شَيْئًا لَا
يَسْتَقْدِمُهُ مِنْهُ ضَعْفٌ
الْأَطْالُكُ وَالْمَطْلُوبُ

مَا قَدْرُوا اللَّهُ حَقٌّ قَدْرِهِ إِنَّ
اللَّهَ لَقَوْيٌ عَنِّيْرٌ

الله يصطفى من الملائكة
رُسُلاً وَمِنَ النَّاسِ إِبْرَاهِيمَ
سَمِيعٌ بَصِيرٌ

يَعْلَمُ مَا يَبْطِئُ أَيْدِيهِمْ وَمَا
خَلَفُهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ
٦١

1. ఇక్కడ సత్యతీరస్నానరులు అల్లాహ్ (సు.తా)ను పదలి ఎవరిన్నానే ఆరాదిస్తున్నారో వారు. అంటే, మూర్ఖులు, దగ్గాలు, సన్యాసులు, దైవ అవతారులుగా భావించబడే వారు, అల్లాహ్ కుమారులుగా భావించబడేవారు, దైవమాతలు, ప్రపక్తలు మొదలైనవారంతా.

77. ఉ విశ్వాసులారా! (మీ ప్రభువు నన్నిధిలో) వంగండి (రుక్మాచే చేయండి), సాష్టాంగం (సజ్జా) చేయండి మరియు మీ ప్రభువునే ఆరాధించండి మరియు మంచి వసులు చేయండి; అప్పుడే మీరు సాఫల్యం పొందుతారు. ●

78. మరియు అల్లాహ్ మార్గంలో
 పోరాడవలసిన విధంగా ధర్మపోరాటం
 చేయండి.¹ ఆయన మిమ్మల్ని
 ఎన్నుకున్నాడు. మరియు ఆయన ధర్మ
 విషయంలో మీకు ఎలాంటే ఇబ్రహింది
 కలిగించలేదు. ఇది మీ తండ్రి ఇబ్రాహిమ్
 మతమే.² ఆయన మొదటి నుండి మీకు
 అల్లాహ్కు విధేయులు (ముస్లింలు) అని
 పేరు పెట్టాడు. దీనికి మీ సందేశపరుడు
 మీకు సాక్షిగా ఉండటానికి మరియు మీరు
 ప్రజలకు సాక్షులుగా ఉండటానికి.³ కావున
 నమూజ్ స్థాపించండి, విధిదానం ('జకాత్')
 ఇవ్వండి. మరియు అల్లాహ్తో గట్టి
 సంబంధం కలిగి ఉండండి, ఆయనే మీ
 సంరక్షకుడు. ఎంత శ్రేష్ఠమైన సంరక్షకుడు
 మరియు ఎంత ఉత్తమ సహాయకుడు!

1. అల్-జిహదు: ధర్మపోరాటం అంటే: 1) అల్లాహు (సు.తా.) ఆజ్లును పాలించటానికి, తన ఆత్మతో, 2) వైష్ణవును రేకెత్తించే ప్రేరణలతో, 3) అత్యరక్తణకు మరియు తన ధర్మాన్ని స్వీచ్ఛగా పాటిస్తూ, శాంతితో, దానిని ఇతరులకు బోధిస్తూ ఉంటే, అటంకపరిచే వారితో, చేసే ధర్మ పోరాటం.

2. తండ్రి ఇబ్రహీమ్, అంటే ఆతను దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సున్ అన) పూర్తికుడే కాక, ఏక దైవసిద్ధాంతాన్ని అనుసరించే వారందరి తండ్రి కూడాను.

3. ఈ సాక్ష్యాలు తీర్పుదినమున జరుగుతాయి చూడండి, 2:143.